

Liimattalan tuulivoimapuiston osayleiskaava

KH 15.6.2020 § 152
559/10.02.02/2020

KH 17.02.2020 § 30

Energiequelle Oy on jättänyt kaavoitusaloitteen Äänekosken kaupungille tuulivoimaosayleiskaavan laatimisesta Äänekosken Konginkankaan Liimattalan alueelle. Yhtiön tavoitteena on tutkia mahdollisuutta rakentaa enintään 9 tuulivoimalaa. Suunnitteilla olevien tuulivoimaloiden tornien napakorkeus on noin 160-190 metriä ja roottorin halkaisija noin 160-190 metriä. Voimaloiden kokonaiskorkeus on kuitenkin enintään 270 metriä. Tuulivoimaloiden yksikköteho on noin 4-5 MW kuitenkin niin, että tuulipuiston kokonaisteho on alle 45 MW.

Energiequelle Oy:n kaavoitusaloitteessa on esitetty alustava suunnittelualueen rajaus. Kaavoitettava alue on metsäyhtiöiden, yritysten sekä yksityisten maanomistajien omistuksessa. Yhtiö vastaa tarvittavista maanvuokrasopimuksista sekä niiden laadinnasta. Yhtiö on alustavasti solminut maanvuokrasopimuksen osan maanomistajien kanssa ja tulee tarjoamaan sopimusta kaikille niille, joiden kiinteistöt sijaitsevat laadittavan osayleiskaavan alueen sisällä.

Maanvuokrasopimusten merkitys on tärkeää erityisesti tuulivoimaloiden meluhaitta-alueella (40 dB). Kaavaprosessin edetessä tarkistetaan, onko hankkeen osalta tarvetta laatia lisää maanvuokrasopimuksia tai voimaloiden haitta-alueita koskevia sopimuksia. Sopimustilanne tarkistetaan myös ennen tuulivoimaosayleiskaavan hyväksymistä.

Tuulivoimaloiden yksityiskohtainen sijoittelu tarkastellaan kaavoitus työn avulla ja siten kaava-alueen rajaus on tässä vaiheessa yleispiirteinen ja tarkentuu kaavoitusprosessin aikana.

Kaavoitettavaksi esitetty alue on pääosin metsätalouskäytössä. Tuulivoimahankkeen ympäristövaikutukset arvioidaan kaavoituksen yhteydessä. Keski-Suomen ELY-keskus on 2.12.2019 antamassaan päätöksessä ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta (KESELY/946/2019) päättänyt, ettei Äänekosken Liimattalan tuulivoimahankkeeseen sovelleta lakia ympäristövaikutusten arvioinnista (YVAL 252/2017).

Osayleiskaava laaditaan MRL 77 a §:n mukaisena yleiskaavana, jolloin yleiskaavaa voidaan käyttää suoraan tuulivoimaloiden rakennusluvan perusteena.

Tuulipuiston rakentaminen ja huolto vaativat todennäköisesti tieinfran parannuksia ja uusien teiden rakentamista suunnittelualueella. Energiequelle Oy vastaa kaikista rakentamisen kustannuksista (myös tieinfran parannus- ja rakennuskustannuksista) sekä vaadittavien lupien hakemisesta kaavoitussopimuksen mukaisesti. Suunnittelualueesta tehdyn ympäristöselvityksen mukaan tuulivoimalat on tarkoitus liittää maakaapelein alueen länsipuolella kulkevan Elenian 110 kV linjan varrelle rakennettavalle uudelle sähköasemalle.

Kaavoitettavaksi esitetyllä suunnittelualueella on voimassa Äänekosken kaupunginvaltuuston 3.11.2008 hyväksymä strateginen oikeusvaikutukseton Äänekosken rakenneyleiskaava 2016. Strategian päätös on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 10.3.2014.

Osa suunnittelualueella sijaitsevista lammista ja järvistä kuuluvat oikeusvaikutteiseen Äänekosken rantayleiskaavaan, joka on hyväksytty Äänekosken kaupunginvaltuustossa 10.12.2012 §84 . Näitä ovat Niemislampi ja Ruuhilampi suunnittelualueen länsiosassa ja Huosiasjärvi suunnittelualueen kaakkoisosassa. Huosiasjärvelle on osoitettu kaksi rakennuspaikka, joista toinen on toteutunut ja toinen ei.

Kun alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava ja vesistö-rannat liitetään osaksi tuulivoimaosayleiskaavaa, vesistö-rantojen osalta on kyseessä rantayleiskaavan muutos. Mikäli rantayleiskaavan kaikkia rantarakennuspaikkoja ei voida tuulivoimapuiston takia osoittaa toteutettavina rantarakennusyksikköinä, Energiequelle Oy vastaa tarvittavien maanomistajakohtaisten korvaussopimusten laadinnasta ja myös maanomistajille maksettavista korvauksista.

Muilta osin suunnittelualue on osoitettu Äänekosken rantayleiskaavaan maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti kunnalla on mahdollisuus periä tuulivoimarakentamista ohjaavan yleiskaavan laadintaan ryhtyvältä MRL 77 c §:n perusteella kaavan laatimiskustannukset kokonaan tai osaksi. Kaavoituskustannuksista ja kaavaprosessin tavoitteista on laadittu erillinen kaavoituksen käynnistämistä ja yhteistyötä koskeva sopimus. Energiequelle Oy vastaa tuulivoimayleiskaavan laadintakustannuksista liitteenä olevan kaavoituksen käynnistämistä ja yhteistyötä koskevan sopimuksen mukaisesti.

Hankkeesta on laadittu osallistumis- ja arviointisuunnitelma.

Kaavan vireille saattamisen jälkeen seuraavaksi allekirjoitetaan kaavoitussopimus ja kaavatyö käynnistyy. Alustavan aikataulun mukaan Energiequelle Oy pyrkii saamaan kaavaluonnoksen nähtäville ennen kesälomakauden 2020 alkua ja kaavaehdotuksen yleisesti nähtäville vuoden 2021 aikana.

Kaupungin ja Energiequelle Oy:n väliseen sopimusjärjestelyyn kuuluu myös valtiontukia koskeva tarkastelu siten kuin liitteenä olevassa kaavoitussopimusehdotuksessa esitetään. Suoritetun tarkastelun perusteella kaavoitussopimus ja siinä tarkoitettu kaupungin toiminta eivät perusta valtiontukea Energiequelle Oy:lle tai muulle sopimuksen osapuolelle.

(Valmistelija kaavasuunnittelija Antti Kumpula, puh. 0400 115 241)

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus:

- 1) päättää, että Liimattalan tuulivoimapuiston osayleiskaava saatetaan vireille;
- 2) hyväksyy kaavoitussopimuksen tekemisen kaupungin ja Energiequelle Oy:n kesken liitteenä olevan ehdotuksen mukaisesti; ja
- 3) määrää kaupunginjohtajan ja hallintojohtajan allekirjoittamaan kaavoitussopimuksen kaupungin puolelta sekä oikeuttaa heidät hyväksymään sopimukseen ennen allekirjoitusta mahdollisesti tehtävät teknisluontoiset tarkistukset.

Päätös:

Keskustelun kuluessa Lauri Lax esitti, että Liimattalan tuulivoimapuiston osayleiskaavaa ei saateta vireille eikä kaavoitussopimusta Energiequelle Oy:n kanssa hyväksyttyä.

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa on tehty kaupunginjohtajan ehdotuksesta poikkeava ehdotus, jota ei kuitenkaan ole kannatettu, joten se raukeaa.

Puheenjohtaja totesi kaupunginjohtajan ehdotuksen tulleen kaupunginhallituksen päätökseksi.

Lauri Lax jätti päätökseen eriävän mielipiteen.

Rolf Nyholm totesi olevansa esteellinen (yhteisöjäävi; Keski-Suomen liiton hallituksen jäsen) ja poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

KH 15.6.2020

Liimattalan tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaavaluonnos on valmistunut.

Kaava-alueen rajaus on muuttunut kaavan vireilletulon jälkeen: suunnittelualue on muutettu niin, että se pitää sisällään tuulivoimaloista tehdyn melumallinnuksen 40 dB:n rajavyöhykkeen. Muutoksen myötä suunnittelualue on pienentynyt idästä ja laajentunut hieman pohjoisesta, etelästä ja lännistä. Kaava-alueen koko kaavaluonnoksessa on noin 12 km².

Osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on asetettu nähtäville 19.2.2020. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta on saatu yhteensä neljä mielipidettä. Kaavoittajan vastineet palautteisiin löytyvät aineiston liitteenä.

Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu on järjestetty etäyhteydellä 28.5.2020.

ELY-keskuksen sekä kaavakonsultin kesken on järjestetty myös työneuvottelu 31.3.2020.

Nyt valmistuneessa kaavaluonnoksessa on osoitettu sijoittumispaikat kaikkiaan 9 tuulivoimalalle, joiden enimmäiskorkeus saa olla maanpinnasta enintään 270 metriä. Kaavaluonnos pitää sisällään muun muassa alueiden pääkäyttötarkoituserkinnät, tuulivoimaloiden sijoittumisalueet sekä ohjeelliset tuulivoimaloiden paikat.

Lisäksi kaavassa on osoitettu tuulivoimaloita yhdistävät ohjeelliset tieyhteydet ja maakaapeloinnit sekä nykyiset merkittävästi parannettavat tieyhteydet ja maakaapeloinnit. Kaavakartta sisältää myös ohjeellisen merkinnän sähköverkkoon liittymistä varten tarvittavan muuntoasema paikasta. Sen kautta tuulivoimapuisto on suunniteltu liitettäväksi suunnittelualueen länsipuolella kulkevaan Elenian 110kV:n sähkölinjaan.

Valtaosa suunnittelualueesta on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaisena alueena (M-5), joka on varattu pääasiassa metsätaloutta varten. Tuulivoimaloiden rakennusalat on merkitty sitovilla merkinnöillä M-5 alueelle.

Lisäksi suunnittelualueella on osoitettu kaksi vesialuetta (W) ja yksi luonnonsuojelualue (SL), joka on osa maakuntakaavassa merkittyä kaava-alueen ulkopuolista luonnonsuojelualueita.

Osayleiskaavaluonnoksen yleismääräyskien mukaan kaava laaditaan osayleiskaavana, joka toimii rakennusluvan myöntämisen perusteena tuulivoimaloiden alueilla. Yleismääräysten mukaan alueen suunnittelussa ja toteuttamisessa on otettava huomioon valtioneuvoston asetus tuulivoimaloiden ulkomelutasojen ohjearvoista (1107/2015) sekä asumisterveysasetuksen (545/2015) melutason toimenpiderajat sisätiloissa. Ennen rakennusluvan myöntämistä on varmistettava, etteivät ohjearvot ylity.

Yleismääräyksillä veloitetaan huomioimaan myös Puolustusvoimien toiminnan häiriöttömyys. Lisäksi yleismääräyksissä tuulivoimatoimija veloitetaan tuulivoimaloiden käytön päätyttyä purkamaan voimalat rakennusvalvonnan määräämässä kohtuullisessa ajassa ja ennallistamaan rakennuspaikka ympäristöineen suunnitelman mukaisesti.

Osayleiskaavan kaavaluonnosta varten on tehty luontoselvitys (liito-oravat, lepakot, linnusto, kasvillisuus- ja luontotyytit), muinaisjäänneinventointi, näkyvyysanalyysi, meluselvitys, väikeselvitys sekä muuttolintuselvitys.

Luontoselvitysten perusteella kaavaluonnokseen on merkitty kaksi luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeää aluetta, joilla sijaitsee luontodirektiivin liitteen IV (a) eläinlajin lisääntymis- ja

levähdyspaikka ja, jonka hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain 49 § perusteella kielletty.

Näkyvyysanalyysin perusteella tuulivoimaloiden vaikutus alle kolmen kilometrin etäisyydellä arvioidaan olevan enintään keskisuuri ja Liimattalan maisema-alueella kohtalainen. Kaavaluonnoksen selostukseen sisältyvän vaikutusten arvioinnin mukaan tuulivoimapuiston maisemavaikutukset voivat olla Liimattalan maisema-alueella merkittävydeltään enintään kohtalaisen kielteisiä.

Valmistelija kaavasuunnittelija Antti Kumpula, 0400 115 241

Päätösehdotus Kaupunginhallitus:

- 1) päättää hyväksyä kaavoittajan vastineen, joka koskee osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta jätettyjä palautteita;
- 2) päättää, että Liimattalan tuulivoimapuiston osayleiskaavan valmisteluvaiheen kuuleminen järjestetään 1.6.2020 päivätyn kartan perusteella; ja
- 3) pyytää kaavaluonnoksesta lausunnot tekniseltä lautakunnalta, ympäristölautakunnalta, Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, Keski-Suomen liitolta, Keski-Suomen museolta, Keski-Suomen pelastuslaitokselta, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta (Tukes), Äänekosken Energia Oy:ltä, Finavialta, Fingrid Oy:ltä, Digita Oy:ltä, Liikenne- ja viestintävirasto Traficomilta, Luonnonvarakeskukselta, Metsähallitukselta, Metsäkeskus Keski-Suomelta, Saarijärven kaupungilta, Puolustusvoimilta, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitokselta, Suomen Erillisverkot Oy:ltä (Virve), Suomen Turvallisuusverkko Oy:ltä (STUVE Oy), Viestintävirasto Ficoralta ja Väylävirastolta.

Päätös Keskustelun kuluessa Lauri Lax esitti, että Liimattalan tuulivoimapuiston osayleiskaavan valmistelua ei jatketa.

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa on tehty kaupunginjohtajan ehdotuksesta poikkeava ehdotus, jota ei kuitenkaan ole kannatettu, joten se raukeaa.

Puheenjohtaja totesi kaupunginjohtajan ehdotuksen tulleen kaupunginhallituksen päätökseksi.

Lauri Lax jätti päätökseen eriävän mielipiteen.

Rolf Nyholm totesi olevansa esteellinen (yhteisöjäävi; Keski-Suomen liiton hallituksen jäsen) ja poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Äänekosken kaupungin hallitus on pyytänyt lausunnon tekniseltä lautakunnalta Liimattalan tuulivoimapuiston osayleiskaavasta, jonka tavoitteena on mahdollistaa tuulivoimapuiston rakentaminen.

Suunnittelualue sijaitsee Äänekosken Liimattalan kylän länsipuolella. Matkaa Äänekosken kuntakeskuksesta on n. kymmenen kilometriä. Konginkankaan kirkonkylältä matkaa alueelle on viisi kilometriä. Suunnittelualue rajoittuu luoteesta Saarijärven kuntarajaan. Matkaa Saarijärvelle on n. 20 kilometriä. Suunnittelualueen laajuus on noin 12 km²

Osayleiskaavassa olisi mahdollisuuksien mukaisesti ilmetä yhtä tuulivoimalaa varten tarvittavan rakennuspaikan koko. Tämä antaisi käsityksen siitä, miten suurelta alueelta esim. puusto ja muu kasvillisuus on poistettava ja rakennusaluetta muokattava.

Koska osayleiskaavan tarkoituksena on se, että mahdolliset rakennusluvut voidaan myöntää suoraan, on ainakin ohjeelliset rakennuspaikat merkittävä kaavaan, koska perustamistavasta riippuen voivat tuulivoimaloiden perustusrakenteet olla esim. 20 m x 20 m luokkaa. Kaavassa olisi syytä varautua merkitsemään myös varaukset rakennus- ja huoltotieverkostojen rakentamiselle. Tuulivoimalan läheisyydessä tulee olla riittävästi tilaa mm. materiaalien varastointia, kokoonpanoa ja asennusta varten. Tämä on tärkeää huomioida, koska esim. metsämaastossa tielinjausten kohdalta kasvillisuutta ja puustoa saatetaan joutua raivaamaan suuriakin määriä tarvittavien rakennekerroksien vuoksi. Alueella olevien vesiuomien kohdalle on rakennettava tierummut. Tuulivoimaloiden vaatimassa tiejärjestelyissä on hyödynnettävä olemassa oleva verkosto mahdollisimman tehokkaasti. Alueen muiden maanomistajien on myös pystyttävä jatkossa hyödyntämään mastojen huoltotarpeisiin rakennettavia uusia teitä.

Suunnittelualueen pohjoisosassa ja kiinteistöllä 992-460-4-348 kulkee Häkkiläntieltä alkava metsäautotie. Tämä väylä on käytettävä hyväksi alueen liikenneverkostoa suunnitellessa, jotta vältetään turhilta riskeiltä koskien esim. vedenottamon pilaantumista.

Rakentamisen tavoitteena on rakentaa yhdeksän voimalaa käsittävä alue. Tuulivoimaloiden suunniteltu napakorkeus on 160 -190 metriä ja kokonaiskorkeus enintään 270 metriä. Tuulivoimalat kytketään suunnittelualueelle rakennettavaan muuntoasemaan maakaapelilla, joka on joko suurjännitekaapeli, SJ (HV, High Voltage), jonka jännite on yli 52 kV tai keskijännitekaapeli, KJ (MV, Medium Voltage), jonka jännite on 6-42 kV. Kaapelit olisi syytä sijoittaa huoltoteiden yhteyteen kaivettaviin kaapeliojiin. Muuntoasemalla tuulivoimaloiden tuottama sähköenergia muunnetaan tarvittavaan siirtojännitteeseen.

Suomessa nyt rakennettavien tuulivoimaloiden rakenteiden käyttöäksi voidaan arvioida 50 vuotta, laitetekniikalle vähemmän. Tuulivoimaloiden elinkaari tulee harkita ja siihen tulee liittää mukaan niiden käytöstä poisto ja mahdollinen purkaminen ja luonnon ennallistaminen.

Kaava-alue sijoittuu tärkeälle pohjavesialueelle. Suunnittelualan koillisosassa on Kurikkaharjun pohjavesialue. Tuulivoimaloiden rakentamisessa on näiden vesivarantojen säilyminen ja pilaantumisen ehkäiseminen otettava huomioon korostetusti. Huomattava raskas liikenne liikkuu alueella varsinkin rakentamisen aikana.

Suunnitteluala sijaitsee alueella, jossa on voimassa Äänekosken kaupunginvaltuuston vuonna 2008 hyväksymä oikeusvaikutukseton rakenneyleiskaava. Osa suunnitteluala sijaitsevista vesialueista kuuluu rantayleiskaavaan, joka on hyväksytty vuonna 2012. Nyt suunnitteilla olevassa tuulivoimaosayleiskaavassa rantojen osalta kysymyksessä olisi rantayleiskaavan muutos. Muilta osin suunnitteluala on maa- ja metsätalousvaltaista aluetta.

Terveellinen ja turvallinen elinympäristö ja luonnon moninaisuus tulee huomioida alueen toteuttamisessa. Mahdolliset melua aiheuttavat laitteet, tärinät ja ilman laatuun vaikuttavat tekijät tulisi huomioida jo kaavamerkinnöin. Rakentamisen aiheuttamat tulvariskit tulisi huomioida ja esim. hulevesien sekä tulvavesien kokoontumisesta tulisi tehdä erilliset suunnitelmat. Näin samalla ehkäistään esim. sään ääri-ilmiöiden vaikutuksia. Rakentamisessa tulisi ottaa huomioon myös yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet (energiatuotanto, lentoliikenne, puolustusvoimat).

Alueelle on tehty luontoselvitys ja näkyvyysanalyysi. Lisäksi alueelle on tehty myös melumallinnus ja välkemallinnus. Tuulivoimalat tulee rakentaa mallinnuksessa annettujen arvojen mukaisesti. Jos voimaloiden tyypit tai rakenteet muuttuvat, tulee mallinnukset suorittaa uudelleen. Kaavaan tulee asettaa määräys suurimmasta mahdollisesta voimaloiden aiheuttamasta äänitasosta. Äänitason pysymistä määräyksen mukaisena on seurattava.

Kaavakartta ja kaavaselostus löytyvät kaupungin verkkosivuilta: <https://www.aanekoski.fi/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus/kaavat/liimattalan-tuulivoimapuiston-osayleiskaava>

Valmistelija

Tekninen johtaja Tommi Rautjärvi, puh. 010 632 3355

Päätösehdotus

Tekninen lautakunta toteaa, että esittelytekstissä mainitut asiat tulisi ottaa huomioon kaavan jatkosuunnittelussa. Lisäksi kaavaan tulisi merkitä kaava-alueelle johtavat tieyhteydet. Muutoin lautakunnalla ei ole huomauttamista Liimattalan tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnoksesta.

Päätös

Hyväksyttiin.

- - - - -

Kari Kiiskinen poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana

- - - - -